

Verslag excursie plantenwerkgroep Scherenwelle d.d. 25 april 2010

Op 25 april, zondagochtend 10.00 uur, verzamelt de plantenwerkgroep zich bij de ingang van Natuurgebied Scherenwelle bij Wilsum. Niels heeft 2 collega's meegenomen en Heleen een vriendin. We staan op het punt te vertrekken wanneer een echtpaar uit Zwolle arriveert. Leuk dat zij onze groep komen versterken. We starten bij de fraaie watergeul, strang of ook wel hank genoemd, een oude rivierarm van de IJssel. Hier begint de Gelderse roos al uit te lopen en laat de sprinkhaanrietzanger zijn aparte geluid horen. Het geluid van een sprinkhaan (of oude wekker.) Er verblijven in dit gebied meerdere bijzondere vogels: we kijken uit naar de blauwborst, maar zien hem helaas niet. Ook de kwartelkoning broedt in juni in dit gebied. Zeker een reden om nog eens terug te komen.

We lopen met het pad mee naar rechts, hier zit een rietgors, horen we de fitis en tiftjaf. Waar waren we ook alweer voor gekomen? We slaan linksaf, aan de linkerkant weer een prachtig stuk water en rechts een dubbele rij wilgen. Hier staat een fraaie pol met dotterbloemen.

We passeren het gemaaltje, en enkele "gewone" wilde planten, zoals speenkruid, hondsdraf, paarse dovenetel, scherpe boterbloem, smeewortel, gele lis.

Dan ontvouwt zich een kleurrijke deken van bloemen, dit is waarvoor we gekomen zijn. Zacht lila pinksterbloemen met hiertussen paarse en witte kievitsbloemen (*fritillaria meleagris*), zoveel heb ik er nog nooit bij elkaar gezien. Het boekje wordt gecompeteerd door de donkere punten van de scherpe zegge en de

parmantige grote vossenstaart. Tientallen vlindervrouwtjes van het Oranjetipje fladderen van pinksterbloem naar pinksterbloem. De mannetjes met hun fraaie oranje vleugeltoppen hebben blijkbaar een vrije dag.

Niels heeft toestemming gekregen het gebied te betreden, dit doen we met uiterste voorzichtigheid. Er worden heel wat foto's gemaakt. Mocht de kievitsbloem uitsterven, dan hebben we in ieder geval de foto's nog!

De kievitsbloem is erg gevoelig voor verandering in het grondwaterpeil. Te nat, dan kan ze niet kiemen, te droog, dan verliest ze het van de grote vossenstaart. De plant doet er 8 jaar over om in bloei te komen. Het is daarom van groot belang dat er een gezond evenwicht is tussen oude en nieuwe exemplaren. Binnen Noordwest Europa groeit de grootste populatie kievitsbloemen in de regio Kampen/Hasselt /Zwolle (langs Vecht en Zwarte Water). Best iets om trots op te zijn en heel zorgvuldig mee om te gaan. Een beslissing om bijvoorbeeld het zomerbed van de

rivier te verdiepen zal gevolgen hebben voor het grondwaterpeil en dus voor de gevoelige kievitsbloem.

Ook het veenreukgras, met een prachtige bronskleurige glans, groeit hier en dit is de enige populatie langs de IJssel.

We genieten van het mooie vergezicht. Dichter naar de IJssel toe heeft er meer zandafzetting plaatsgevonden en zie je ook meteen minder kievitsbloemen.

We proeven nog even wat kraailook, voor we een kleine pauze houden aan de oever van de IJssel. Er komt een tanker voorbij varen, een zeldzaam groot exemplaar voor de IJssel, deze tanker zorgt voor zware golven tegen de rivieroever.

We wandelen verder, evenwijdig aan de rivier richting het dorp Wilsum.

Een groep wulpen vliegt over. De ooievaar zit op het nest. Enkele koeien komen nieuwsgierig een kijkje nemen. Dit alles geeft bij

een heerlijk temperatuurtje wel een ultiem zon(dag)gevoel.

Aan onze rechterhand vinden we zowel vrouwelijke als mannelijke wilgen. De mannen zijn mooier, eerlijk is eerlijk. De es, met zijn zwarte knoppen, staat in bloei. We lopen links het weiland in. Dit is een zanderig stuk, met veldlathyrus, smeerwortel, tweerijige zegge, paardebloem en madeliefje. Het klein maar dappere madeliefje, dat je overal tegenkomt, maar in agrarisch gebied toch verdwenen is. Op een zandrugje groeit de kleine pimpernel, ook wel bloedkruid genoemd (*sanguisorba minor*/ *sanguis*=bloed/ *sorbis*=absorberen). In de Middeleeuwen dronken soldaten voor de strijd een aftreksel van deze plant in de hoop dat wonden minder sterk zouden bloeden. De kleine pimpernel komt op de Nederlandse Rode Lijst voor als vrij zeldzaam.

Rivierkruiskruid kruist ons pad, evenals moerasspirea, braam, poelruit en bij het strandje de kruisdistel (stroomdalsoort)

Na een kleine rustpauze lopen we richting de dijk. In de modder staan hoefafdrukken van een ree. Het is hier duidelijk natter, er groeit o.a. watermunt.

Heleen vertelt dat zwervers vroeger met het blad van de scherpe boterbloem over hun armen wreven, waardoor er een soort uitslag verscheen. Dit had een omzetverhogend effect bij het bedelen.

Over de dijk lopen we terug naar het beginpunt van onze wandeling. Onderweg komen we op dat korte stukje nog de volgende vogels tegen: boerenzwaluw, wulp, grutto, kievit, uiteraard de ooievaar, grauwe gans, meerkoet, zomertaling, kuifeend en slobbeend. Als slagroom op ons toetje krijgen we 2 prachtige reeën te zien. De dag kan niet meer stuk.

We wensen elkaar een prettige voortzetting van deze bijzonder mooie zonnige dag, met dank aan Niels voor alle interessante informatie en hopen elkaar bij een volgende excursie weer tegen het lijf te lopen.

Tekst: Ellen Diender-Knippenberg

Foto's: Heleen Strikkers

